

28η Οκτωβρίου: Αυτοί που μίλησαν με τον Θάνατο!

Εκείνο το βράδυ της Κυριακής της 27ης Οκτωβρίου, ο κυβερνήτης της Ελλάδας δικτάτορας Ιωάννης Μεταξάς, έδειχνε ανήσυχος. Του έρχονταν συνεχώς στο νού οι στιγμές που έζησε εκείνο το τρομερό τριήμερο της Παναγιάς τον Αύγουστο του '40 και τότε ο θυμός τον έπνιγε, τότε η λύπη τον κυριεύε...

Του 'ρχότανε στο νού ακόμα κι εκείνο το προβοκατόρικο περιστατικό με τον τουρκαλβανό λήσταρχο Νταούτ Χότζα[1] που τον φόνο του τον είχαν φορτώσει στις δικές του πλάτες οι Ιταλοί, μας και μπορέσουν να σιάξουν αφορμή για να μας τη «πέσουν»...

«Γουρούνια...θρασύδειλα γουρούνια...» μουρμούρισε και όλο το χέρι του πήγαινε να ανάψει εκείνο το πουράκι που άφηνε μια ζωή στο σταχτοδοχείο ξάναφτο, επίτηδες κι όλο το μετάνοιωνε... Τον πόναγε αβάσταχτα ο τορπιλλισμός της «Έλλης», δεν μπορούσε να τον χωνέψει... Ποιός μπορούσε άλλως τε, έτσι κι αλλιώς... Βαρύ το χτύπημα, άναντρο κι η Παναγιά δεν το 'σχωρνά! Σήκωσε το βλέμμα του και κοίταξε για πολλοστή φορά το μικρό εικονισματάκι της Παναγιάς της Ευαγγελίστριας που είχε σε ένα ράφι της βιβλιοθήκης του γραφείου του και ψυθίρισε:

«Ούτε 'συ το συχωράς, ούτε εγώ!» Βαθύς ο αναστεναγμός που βγήκε από το γέρικο, μα στιβαρό ακόμα στήθος του. Απ' ώρα ως ώρα περίμενε επίθεση. Εδώ και μια βδομάδα συγκεκριμένα τη περίμενε, μα απόψε ήταν πιο έντονος ο βραχνάς....

Γράφει ο Πύρινος Λόγιος

Όλα έδειχναν επίθεση. Τα λόγια του Ντούτσε στις εφημερίδες, εκείνο το συνέδριο που γένηκε την περασμένη Παρασκευή στις 15 του μήνα... Απόρρητο το βαφτίσανε οι μακαρονάδες, μα οι Μυστικοί, τα τζιμάνια του Μανιάδακη τα ξετρύπωσαν όλα και του τα έστειλαν χαρτί και καλαμάρι. Όλοι φουσκωτοί γάλοι ήταν παρόντες σ' αυτό. Εκείνο το γλοιώδες σκουλίκι ο Τσιάνο, αυτό το κάθαρμα ο Τζακομόνι[2], ο Μπαντόλιο[3] που μας είχε κουβαληθεί τον Ιούνιο δήθεν για να διαμαρτυρηθεί ότι και καλά τους κογιονάραμε με το να προειδοποιούμε τους δικούς μας στο Τεπέλενι ότι έρχεται φωτιά... Ο Ροάτα[4], ο Πράσκα[5] και κάθε λογής φουσκωμένα με αέρα κοπανιστό ασκιά. Ξέρανε ότι δεν είχαμε άρματα μάχης, ούτε αεροπορία. Οι Τούρκοι τους τα είχαν

πεί όλα, χαρτί και καλαμάρι[6]. Για τις 26 του μηνός είχαν πεί τότε ότι θα ξεκίναγε η πρώτη κανονιά. Μα μέχρι τώρα, κανονιά δεν ακούστηκε, παρά μόνο κάτι ξέπνοες ντουφεκιές από τους Τσέτες πίσω απ τα σύνορα μπας και φοβηθούμε... Θα το καθυστερήσουν κι άλλο άραγε για να μας σπιάσουν το ηθικό και τα νεύρα; Αυτός ο Πλατής του καθόταν στο λαιμό. Μόνο ο Παπάγος έκανε τη καλή δουλειά. Αυτός και οι δικοί του. Λίγοι, αλλά καλοί. Και κάνουν για πολλά.

«*Η Παναγιά θα βοηθήσει*», σιγοψυθίρισε και πάλι.

Πίστευε θερμά[7] πως η Παναγιά οργίστηκε πολύ με το έγκλημα του τορπιλλισμού ανήμερα της γιορτής Της και μπροστά στην πόρτα Της. Και το πίστευε γιατί το θάμα της δεύτερης τορπίλλης που έσκασε στη προβλήτα χωρίς να χυθεί αίμα ήταν σημάδι που έφερνε τη μονογραφή Της. Όχι, δεν ήταν και πολύ θρήσκος, αλλά ετούτη τη φορά είχε ανάγκη να πιαστεί από κάπου. Κι η Παναγιά φάνηκε να του απλώνει το χέρι χωρίς εκείνος να Της το ζητήσει...

Η νύχτα των Στρατηγών (δεκα μέρες νωρίτερα)[12]

Ο Αρχηγός του Επιτελείου[8] ξερόβηξε και κοίταξε έναν έναν όλους τους αρχηγούς των σωμάτων και τους υπαρχηγούς που ήταν καθισμένοι γύρω του στη μεγάλη αίθουσα τελετών και συνεδριάσεων.

Το βλέμμα του ήταν φανερά σκυθρωπό, αλλά και ψύχραιμο. Τέτοιες ώρες δε σηκώνει λιποψιχιά. Τον είχε πειράξει αφάνταστα που εκείνος ο Σακελλαρίου[9] - «εν τη ρήμιν του λόγου μου ξέφυγε Στρατηγέ μου» είχε πεί σα γελοία δικαιολογία στην ανάκριση που είχε γίνει πριν τρεις μήνες - «κάρφωσε» στον Γκράτσι ότι τρία αντιτορπιλικά στάθμευαν στον όρμο της Μονεμβασιάς. Κι απο 'κείνη την ημέρα, ο Επιτελάρχης κοίταζε τους πάντες με καχυποψία.

Ήταν κι εκείνος ο Πλατής[10], που καθόταν σα βρεγμένη γάτα απέναντι του. Δε του είχε εμπιστοσύνη. Ήταν αυτός που «κανόνιζε» μαζί με κάτι άλλους ταγματάρχες και κάτι ανθρωπάκια υπουργούς της συφοράς να στρέψει τον Στρατό εναντίον της «γραμμής» της κυβέρνησης του να ταχθεί με το μέρος των Συμμάχων. Και να πάμε...πού; Με τη πλευρά του Άξονα που μας βρίζει κάθε τρεις και λίγο; Δεν άντεξε και το ξεστόμισε αυτό που του καθόταν στα χείλη τόση ώρα:

«*Υπενθυμίζω σε όλους σας, ότι η θέλησις του Έθνους είναι να ταχθούμε παρά το πλευρόν των Συμμάχων, που σημαίνει πόλεμος! Συνεννοηθήκαμε;*»

Ακούστηκαν μερικά «μάλιστα» και κανά δυό κούνησαν καταφατικά τα κεφάλια.

Ο Αρχηγός ξερόβηξε και πάλι και άνοιξε τον παχύ φάκελο που είχε δίπλα του. Έριξε μια κοφτή ματιά στο πρώτο έγγραφο που υπήρχε πάνω-πάνω και σήκωσε το βλέμμα του πάλι.

«*Ξέρει κανείς σας το τι σας θέλω και γιατί σας κάλεσα νυχτιάτικα;*» είπε βάζοντας λίγο μαλάκωμα στη φωνή του.

Οι επιτελείς κοιτάζονται μεταξύ τους.

«*Όχι στρατηγέ μου, αλλά προφανώς έχετε να μας πείτε κάτι πολύ σημαντικό, σωστά;*»

«*Σωστά!*», επιβεβαίωσε ο Αρχηγός.

Ξερόβηξε πάλι και πήρε μια βαθιά ανάσα.

«*Κύριοι, πιθανόν να είναι και η τελευταία συνάντηση που έχουμε εδώ υπό συνθήκας ειρήνης!*»

Ο τόνος του ήταν αυτή τη φορά έντονος και κοφτός. «*Όλες οι ενδείξεις που έχουν το*

Επιτελείο και η κυβέρνησις, συμπίπτουν στην βεβαιότητα αμέσου ιταλικής επιθέσεως. Σκοπός του σημερινού συμβουλίου, είναι το να αποφασίσουμε οριστικά και επί τη βάση των τελευταίων στοιχείων, το σχέδιο δράσης των δυνάμεων μας. Όπως αντιλαμβάνεστε, αυτό είναι το Πολεμικό Συμβούλιο που επρόκειτο να γίνει την περασμένη Δευτέρα και είχε αναβληθεί.»

Ο Πλατής έδειχνε να δυσανασχετεί κάπως. Ο Αρχηγός το πρόσεξε.

«Θέλετε να πείτε κάτι κύριε Πλατή;» Ο υπαρχηγός του Επιτελείου τα' χασε. «Πώς;»... «όχι, όχι Στρατηγέ! Συνεχίστε!»

Ο Αρχηγός ξερόβηξε και πάλι σκύβοντας για λίγο πάνω σε ένα έγγραφο και συνεχίζει.

«Αυτή τη στιγμή, ο εχθρός διαθέτει εις Αλβανίαν τις εξής δυνάμεις: 19η μεραρχία πεζικού «Venezia», 49η Μεραρχία Πεζικού «Parma», 3η Μεραρχία Αλπινιστών «Julia», 23η Μεραρχία Πεζικού «Ferrara», 131η Μεραρχία Τεθωρακισμένων «Κένταυρος», 51η Μεραρχία Πεζοναυτών «Sienna», μια μεραρχία αγνώστων στοιχείων από Αλβανικό στρατό και μια μεραρχία Εφέδρων Αλβανών στο Ελμπασάν»...

Ακούγοντας τον Αρχηγό οι επιτελικοί, ανταλλάσσουν βλέμματα ανησυχίας. Ο μισός στρατός της ιταλικής χερσονήσου κουβαλήθηκε για μια χούφτα... Έλληνες;

Το κοφτερό βλέμμα του Αρχηγού τους «τσεκάρει» έναν προς έναν. Ιδίως όσους «ανήκαν» στην ομάδα Πλατή. Ένα κάτι σαν μειδίαμα πάει να σκάσει στα χείλη του αλλά αμέσως σβήνει. Το βλέμμα του Κατσιμήτρου[11] μόνο μένει σταθερό και ίσιο.

«Άσασαι αι ανωτέρω δυνάμεις, είναι ενισχυμένες με πυροβολικόν και άρματα μάχης. Διαθέτουν δε, πρόσθετα τάγματα μελανοχιτώνων καθώς και αλβανικά. Επιπλέον, η «Κένταυρος» διαθέτει προσεκολλημένον το 5ον Σύνταγμα «Vasseliëni», η δε «Sienna» ενισχύεται με δύο τάγματα Γρεναδιέρων και ενός τάγματος Ιππικού»...

Σηκώνει πάλι το βλέμμα του ξεροβήχοντας.

«Ο εχθρός, διαθέτει απόλυτος υπεροπλίαν κατά ξηράν, θάλασσαν και αέραν. Δύναται επίσης να ενισχύσει το μέτωπον του εις Αλβανίαν οποτεδήποτε χρειαστεί δια μέσων μεταφορών μεγάλων μονάδων που ευρίσκονται εις Μπάρι και Πάρμα ευρισκόμεναι εις κατάστασιν απολύτου πολεμικής ετοιμότητος»...

Επικρατεί βουβαμάρα. Μόνο ο Κατσιμήτρος σφίγγει και χαλαρώνει συνεχώς τα σαγόνια του νευρικά ενώ απέναντί του ο Πιερρής παίζει νευρικά με το μολύβι του. Τα βλέμματα τους συναντιώνται. Ο Αρχηγός το προσέχει. Συνεχίζει χωρίς περιστροφές.

«Έναντι αυτών των δυνάμεων, παρατάσσωμεν εις Ήπειρον και Δυτικήν Μακεδονίαν τας εξής δυνάμεις: 4η Ταξιαρχία Πεζικού, 9η Μεραρχία Πεζικού, απόσπασμα Πίνδου εκ τριών Ταγμάτων, 8η Μεραρχία Πεζικού και τρία Τάγματα εις περιοχήν Θεσπρωτίας».

Ο Κατσιμήτρος σπάει τη σιωπή του.

«Γιατί δε κάνουμε επιστράτευση. Αύριο κι όλας!»

Ο Αρχηγός τον κοιτάζει για μια στιγμή κόβοντας την ανάσα του.

«Γιατί... Γιατί αυτό θα έδινε επιτέλους στον Μουσολίνι τη δικαιολογία που περιμένει για να επιτεθεί!... Αλλά υπάρχει κι άλλος λόγος, πολύ σοβαρότερος. Μετά την επιστράτευση, η συντήρηση μόνο του στρατού ξηράς, απαιτεί ένα δις εκατό εκατομμύρια δραχμάς μηνιαίως. Χρειάζονται επίσης...»

Διακόπτει ψάχνοντας τα χαρτιά του στον ογκώδη φάκελο.

«...άλλο ένα δις εκατόν εξήντα εκατομμύρια δι' αποζημίωσιν των διαφόρων επιτάξεων που θα απαιτήσει η επιστράτευσις καθώς και άλλα διακόσια περίπου εκατομμύρια για μεταφορές και συγκεντρώσεις υλικού και προσωπικού. Συμπέρασμα: Αν επιστρατευτούμε νωρίς, κινδυνεύουμε να χάσουμε τον πόλεμο πριν αρχίσει το ντουφεκίδι»

Ο Πλατής, που τόση ώρα ξεφύσαγε νευρικά, πετάχτηκε πάνω.

«Μα έτσι Αρχηγέ, παραχωρούμε στον εχθρό το προνόμιο του αιφνιδιασμού!»

«Έχετε δίκιο κύριε Πλατή! Και έχει ήδη το προνόμιο της συντριπτικής υπεροπλίας κατά ξηράν, θάλασσαν και αέραν! Είναι βέβαιον ότι η αεροπορία των είναι εις θέσιν του να μην επιτραπεί εις ημάς την πραγματοποίησιν της επιστρατεύσεως. Συγχρόνως, δύναται να αχριστεύσει τας συγκοινωνίας μας προς το μέτωπον».

Ο Κατσιμήτρος πετάει το στυλό που κρατούσε πάνω στο τραπέζι με αγανάκτηση.
«Τι θες να μας πείς Αρχηγέ; Ότι θα κάνουμε πίσω; Θα σηκώσουμε τα χέρια αμαχητί;»

Ο Αρχηγός του έκοψε τη φόρα αμέσως.

«Ηρεμήστε κύριε Κατσιμήτρο και κατεβάστε τον τόνο της φωνής σας. Αναφέρω γεγονότα προς στιγμήν και κινήσεις του εχθρού. Δεν υπαινίσσομαι παράδοση»

Συνέχισε κοιτάζοντας τους υπόλοιπους, ξεροβήχοντας και πάλι.

«Μόνο ένας τρόπος υπάρχει εις ταύτην περίπτωσιν. Να μειωθεί το δυνατόν περισσότερο το πλάτος του μετώπου και τας γραμμάτων συγκοινωνιών μας».

Νέα βουβαμάρα επικρατεί για μισό λεπτό. Ύστερα ο Αρχηγός σηκώθηκε και κατευθύνθηκε προς το βάθρο του ομιλητή στο βάθος της αίθουσας. Μαζί του σηκώνονται και όλοι οι άλλοι. Πίσω του ακριβώς ήταν αναρτημένος ένας μεγάλος στρατιωτικός χάρτης της Ελλάδος. Άρπαξε τη ράβδο υποδείξεως και κάρφωσε το βλέμμα του πάνω στα δικά τους.

«Κύριοι, απεφασίσθη εις περίπτωσιν ιταλικής επιθέσεως, τα τμήματα προκαλύψεως όπως πραγματοποιήσουν τυπικόν αγώνα επιβραδύνσεως. Συγχρόνως, αι κύριαι δυνάμεις μας, θα υποχωρήσουν εις την μόνην γραμμήν που μας παρέχει ελπίδας επιτυχίας»

Στράφηκε προς τον χάρτη και με τη ράβδο του χάραξε νοητή γραμμή κατά μήκος του κεντρικού ηπειρωτικού χώρου της Ελλάδας.

«Αμφιλοχία... Βόρειος Θεσσαλία... Όλυμπος!»

Η απόλυτη βουβαμάρα κάλυψε την ήδη βαριά ατμόσφαιρα που επικρατούσε από ώρα. Ακούστηκε μέχρι και ο ψίθυρος του Κατσιμήτρου που μονολόγησε: «Καλύτερα να παραδοθούμε από τώρα»

Ο Αρχηγός τον κοίταξε, αλλά έκανε πως δεν τον άκουσε. Τα λόγια του ήταν κοφτά, όπως πάντα.

«Κύριοι, η συγκέντρωσις έληξε» Κατέβηκε από το βάθρο και προχώρησε μερικά βήματα προς το μέρος τους. «Εντός των ημερών, θα σας αποσταλούν λεπτομερή σχόλια ενεργείας δι' έκαστον». Απευθύνθηκε προς τον Πλατή. «Κύριε Πλατή, ανεβείτε παρακαλώ στο γραφείο μου, έχω να σας ενημερώσω για κάποια πράγματα. Οι υπόλοιποι πλήν των τριών Αρχηγών των Σωμάτων, είναι ελεύθεροι»

Ο Πλατής χαιρέτησε στρατιωτικά, άνοιξε τη πόρτα και βγήκε έξω κλείνοντας την πίσω του. Οι τρεις αρχηγοί έμειναν πίσω, ενώ οι υπόλοιποι εγκαταλείψαν κι αυτοί την αίθουσα. Τελευταίος πήγε να βγει ο Κατσιμήτρος, αλλά ο Αρχηγός τον σταματάει. «Εσείς κύριε Κατσιμήτρο μείνετε λίγο που σας θέλω».

Ο Κατσιμήτρος αιφνιδιάζεται και κλείνει τη πόρτα που είχε ανοίξει προηγουμένως και πλησίασε με αργό βήμα προς το μέρος τους.

Ο Αρχηγός ξερόβηξε κατά την προσφιλή του κίνηση πριν πει κάτι σημαντικό.

«Κύριοι, αύριο το πρωί της Κυριακής στις 8.00, σας περιμένω στο Διοικητήριο της Σχολής Ευελπίδων. Χωρίς σημαίες στα αυτοκίνητα και χωρίς στρατιωτικά αποσπάσματα».

Ο πλήρως αιφνιδιασμένος Κατσιμήτρος τον ρώτησε με...όχι και τόσο κομπό τρόπο για υφιστάμενο.

«Γιατί; Τι πρόκειται να γίνει εκεί!»

Ο Αρχηγός του χαμογέλασε αυτή τη φορά.

«Το πολεμικό συμβούλιο που επρόκειτο να γίνει εδώ!»

Ο Κατσιμήτρος ανταλλάσσει περίεργο βλέμμα με τους άλλους.

«Κι αυτό που έγινε εδώ τι ήταν!»

Ο Αρχηγός τέντωσε το κορμί του και με στεντόρεια φωνή δήλωσε:

«Μπλόφα!»

Όλοι έμειναν κεραυνοβολημένοι!

Μόνο ο Κατσιμήτρος μίλησε.

«Μπλόφα; Είπατε ...Μπλόφα;»

«Μπλόφα κύριε Κατσιμήτρο! Γιατί η απάντηση του Έθνους είναι μία: ΟΧΙ! Αμυνα μέχρι εσχάτων! Ούτε μία σπιθαμή ελληνικής γής στον Εχθρό!»

Ο Κατσιμήτρος κοίταξε άλλη μια φορά τον Αρχηγό με βλέμμα απορημένο και μετά τους άλλους τρεις που έδειχναν να τα είχαν χαμένα. Και μετά τη πόρτα.

«Ο Υπαρχηγός ήταν το δόλωμα;» Ρώτησε με καγχασμό.

Ο Αρχηγός τον κοίταξε έντονα. Ένα φευγαλέο χαμόγελο άγγιξε τα χείλη του που εξαφανίστηκε με μιας. «Είστε ελεύθεροι», είπε, κλείνοντας κάθε δρόμο προς επέκταση της κουβέντας.

Το παγερό και μελαγχολικό πρωϊνό λίγο πριν το ξημέρωμα

Δεν είχε κλείσει μάτι όλη νύχτα. Οι σκέψεις του βαριές, του έτρωγαν σωθικά. Είχε ξαπλώσει από νωρίς, υποτίθεται για να ησυχάσει, αλλά μάταια. Έξω, υπήρχε μόνο ο αέρας και το θρόισμα των φύλλων. Έτσι κι αλλιώς ήταν κάπως απομονωμένο το σπίτι και οι θόρυβοι ελάχιστοι. Μόνο τα βήματα των φρουρών ήταν που δημιουργούσαν έναν μικρό μονότονο θόρυβο βηματισμού.

Κοίταξε το μεγάλο ρολόι απέναντι στον τοίχο. 1 παρά 20. Έκλεισε τα μάτια για πολλοστή φορά και γύρισε πλευρό μπας και του φύγει από το στήθος αυτός ο βραχνάς. Μπα, δε βαριέσαι. Του ήρθε...χειρότερος. Η θύμηση του τορπιλισμού. Η μία και μοναδική έκρηξη που προκάλεσε η τορπίλη και άνοιξε το παλιό σκαρί της «Έλλης» στα δύο. Ήξεραν που να τη χτυπήσουν οι φονιάδες. Άφησε τη σκέψη του να απλωθεί περισσότερο. Τόση ώρα την καταπίεζε για να μην τον καταβάλει. Τώρα όμως όχι. Τον έκαιγε ο θυμός. Η προσβολή. Αυτή που αναγκάστηκε να «καταπιεί», πιστεύοντας πως η μικρή και βασανισμένη του από τη χρεωκοπία πατρίδα θα κατόρθωνε να μείνει ουδέτερη μέσα σε αυτή την ανελέητη ανθρωποσφαγή που επρόκειτο να συμβεί σε όλον τον κόσμο. Όχι, δεν ήθελε να είναι ένας από αυτούς τους κορδωμένους που γίνονται αιτία να αιματοκυλιστεί ο κόσμος. Νέα Τάξη Πραγμάτων λέει θέλουν.

Τι είδους Τάξη δηλαδή; Να σκλαβώσουν τον κόσμο και να πετύχουν...τι; Να τον κάνουν ζάφτι; Πώς να τον κάνουν ζάφτι; Με τα πιστόλια στο κρόταφο, ζάφτι δε γίνεται κανείς.

Αναλογίστηκε για λίγο και τις δικές του ευθύνες. Κι αυτός επέβαλε τον στρατιωτικό νόμο. Ναι, τον επέβαλε, αλλά είχε άλλη επιλογή; Η «Δημοκρατία» παραλίγο να κοστίσει την υποδούλωση της πατρίδας στον μαμωνά των τραπεζών. Οι βενιζελικοί, αυτά τα σιχαμερά σκουλίκια που μαζεύτηκαν πάνω από την ετοιμοθάνατη Ελλάδα για να την απομυζήσουν, πώς να τους περιορίσει κανείς; Είχαν δύναμη, κύρος, εφημερίδες μαζί τους. Αυτός τι είχε; Τίποτα, εκτός από τη πίστη στην ελληνική ψυχή πως ως τα χτές ήταν ισοπεδωμένη. Και οι κομμουνιστές. Αυτές οι σιχαμερές έχιδνες που σπέρνουν την απατριδοσύνη για χάρη μιας ιδέας που ξερνάει ό,τι πιο μεγάλο έχει μέσα του ο άνθρωπος, εκμεταλλευόμενη τον άνθρωπο.

«Μπας και με τιμωρεί ο Θεός;»

Του πέρασε κι αυτή η σκέψη.

«Αν είναι έτσι, τότε γιατί εμένα κι όχι τους φονιάδες της πατρίδας μου;» Συλλογίστηκε τα μούτρα του αρχιτραπεζίτη όταν είχε σκίσει μπροστά του το μνημόνιο του χρέους της Ελλάδας και του το πέταξε πάνω στο γραφείο του. Του ήρθε πάλι η εικόνα του ξερακιανού εβραϊκού προσώπου του και χαμογέλασε. Όχι, δεν τον τιμωρεί ο Θεός για αυτά. Τον κόσμο πάει να τιμωρήσει, άγνωστο γιατί. Η πατρίδα θα μείνει ελεύθερη γιατί της αξίζει πιότερο η λευτεριά.

«Αν καταφέρω να κοιμηθώ απόψε κι αν δε γίνει τίποτα μέχρι τότε, το πρωί θα ζητήσω ακρόαση από τον Βασιλέα. Πρέπει να εξαντλήσει κάθε περιθώριο συνεννόησης με αυτόν τον μανιακό γερμαναρά. Το ίδιο σόι είναι»

Ο στριγγός ήχος του τηλεφώνου του δίπλα στο κομοδίνο τον κεραυνοβόλησε στη κυριολεξία. Κοίταξε πάλι το ρολόι απέναντι. 3 παρά δέκα. Σήκωσε το ακουστικό βαριανασαίνοντας.

«Ο Αρχιφύλαξ Τραυλός κύριε Πρόεδρε. Συγνώμη που σας ενοχλώ, αλλά θαρρώ πως έρχεται ένα αυτοκίνητο της Γαλλικής Πρεσβείας»

Της Γαλλικής πρεσβείας; Αποκλείεται, τι μπορεί να θέλουν οι Γάλλοι μεσανυχτιάτικα. Μήπως έκανε λάθος ο Τραυλός;

«Με συγχωρείτε κύριε Πρόεδρε. Το αυτοκίνητο βρίσκεται στην πόρτα. Μιλάει ιταλικά ο οδηγός. Να τον αφήσω να περάσει;»

Ήρθαν. Αυτό ήταν λοιπόν. Αυτά που γίνανε χτές και προχτές κεί πάνω στα σύνορα ήταν πράγματι προσχεδιασμένα[13]. Θα μας χτυπήσουν.

«Ναί, άφησε τον. Και πες του ότι θα δεχτώ τον πρέσβη τους από τη πίσω πόρτα. Κατάλαβες;»

«Μάλιστα κύριε πρόεδρε. Τα σέβη μου.»

Το κλίκ που ακούστηκε από την άλλη γραμμή τον έκανε να μαζέψει ό,τι δυνάμεις είχε και να σηκωθεί. «Στάσου όρθιος στρατιώτη! Και να φερθείς όπως ο Λεωνίδας!» Μάζεψε τη ρόμπα του που ήταν αφημένη πάνω στη πολυθρόνα, τη φόρεσε και κατέβηκε τις σκάλες αργά. Το χτύπημα στην πόρτα δήλωσε πως ο επισκέπτης ήταν ήδη στο κεφαλόσκαλο.

«Όπως ο Λεωνίδας»

Άναψε το φώς του διαδρόμου και κατευθύνθηκε προς τη πόρτα. Πίσω από το ημιδιαφανές τζάμι η σκιά του επισκέπτη διέγραφε τη φιγούρα του.

«Όπως ο Λεωνίδας»

Άνοιξε τη πόρτα και βρέθηκε απέναντι στον Γκράτσι. Το αντιπαθητικό του μούτρο γινόταν ακόμα πιο σιχαμερό έχοντας τη σκιά του καπέλου του.

«Με συγχωρείτε κύριε Πρόεδρε για το ακατάλληλο της ώρας, αλλά είναι επείγον. Έπρεπε να σας το παραδώσω τώρα.»

«Περάστε κύριε πρέσβη. Μόνο σκουπίστε καλά τα πόδια σας, ο κήπος είναι ακόμη βρεγμένος από τη προχτεσινή μπόρα και το υπηρετικό προσωπικό σε άδεια. Οι λάσπες με ενοχλούν αφάνταστα»

Ο Γκράτσι αιφνιδιάστηκε. Τέτοια αγένεια δεν τη περίμενε, είχε συνηθίσει στα γλυψίματα κάποιων ...συγκαταβατικών γραφειοκρατών που συναντούσε στα ελληνικά υπουργεία. Αναγκάστηκε να υποστεί την υποβάθμιση. Άλλως τε, το έδαφος ήταν κατάξερο και μπόρα δεν υπήρξε ποτέ. Σκούπισε με υπομονή τα παπούτσια του και πέρασε μέσα.

«Καθίστε!», του πρότεινε δείχνοντας την πολυθρόνα. Ο Γκράτσι δεν επρόκειτο να άφηνε να συνεχιστεί ο εξευτελισμός.

«Προτιμώ να μείνουμε όρθιοι κύριε Πρόεδρε. Το θέμα επείγει. Έχω εδώ το τηλεγράφημα που έλαβε η πρεσβεία μου πρίν από δύο ώρες. Απ' ευθείας από τον Υπουργό των Εξωτερικών. Ο αξιότιμος κόμης Τσιάνο με διέταξε να σας το παραδώσω αυτοπροσώπως»

Ο Γκράτσι βγάζει ένα πολυτελές χαρτί από τη μέσα τσέπη του παλτού του και του το παραδίδει.

Το διαβάσει με σκοτεινό βλέμμα.

«Η ιταλική κυβέρνηση ηναγκάσθη επανειλημμένως να διαπιστώσει ότι, κατά την εξέλιξιν της παρούσης συρράξεως [13] η Ελληνική Κυβέρνησις έλαβε και ετήρησε στάσιν, η οποία αντίκειται όχι μόνον προς τας ομαλάς σχέσεις ειρήνης και καλής γειτονίας μεταξύ δύο χωρών, αλλά και προς τα καθωρισμένα καθήκοντα τα απορρέοντα δια την Ελληνικήν Κυβέρνησιν εκ της ιδιότητος ταύτης ως ουδετέρου κράτους...»

«Γουρούνια...» ψυθίρισε στα ελληνικά. Ο Γκράτσι δεν κατάλαβε.

«Πως είπατε κύριε Πρόεδρε;» πήγε να πεί, αλλά αμέσως το μετάνοιωσε. Ήταν που ήταν σε δύσκολη θέση, μη τη κάνει δυσκολότερη.

«...και δια των εμμόνων προσπαθειών προς δημιουργίαν ανωμαλιών εκείθεν των συνόρων της. Και δια τούτο το γεγονός ευρέθη η Ιταλική Κυβέρνησις, πλήν ματαιίως, εις την ανάγκην να υπενθυμίση εις την Ελληνικήν Κυβέρνησιν τας αναποφεύκτους συνεπειάς ας παρομοία πολιτική θα είχεν όσον αφορά την Ιταλίαν. Η Ιταλία δεν δύναται να ανεχθεί εφεξής πάντα ταύτα. Η ουδετερότης της Ελλάδος απέβη ολονέν και περισσότερον απλώς και καθαρώς φαινομενική. Η Ευθύνη δια την κατάστασιν ταύτην επιπίπτει πρωτίστως επί της Αγγλίας και επί της προθέσεως της όπως περιπλέκει πάντοτε άλλας χώρας εις τον πόλεμον...»

«Οι Άγγλοι σας φταίνε τώρα καθάρματα...». Το χέρι του το δεξί τρεμόπαιξε. Πάντα το πάθαινε αυτό όταν ήταν φορτισμένος συγκινησιακά, από εκείνο το διαμπερές τραύμα στο μπράτσο στη Μικρασία το '17 που του είχε πειράξει ένα νεύρο.

Ο Γκράτσι καθόταν στην ίδια θέση. Δεν κουνιόταν καν. Τα χέρια του ήταν δεμένα πίσω και το πρόσωπό του ακόμα πιο αηδιαστικό, εξ αιτίας της άβολης κατάστασης που βρισκόταν. Ήξερε καλά τον Μεταξά ο Γκράτσι. Στιβαρός ηγέτης, ήρωας πολέμου και σκληρό καρύδι. Το μόνο που ΔΕΝ ήθελε, ήταν να ζήσει μια τέτοια στιγμή. Η τύχη και τα τσαλίμια του γαμπρού του Ντούτσε δεν του έκαναν το χατήρι.

«Τι θέλω εγώ εδώ μέσα;» σκέφτηκε για μια στιγμή. Το δεξί χέρι έσφιξε με δύναμη τον καρπό του αριστερού που κρατούσε πίσω του.

«...Η Ιταλική Κυβέρνησις ζητεί από την Ελληνικήν Κυβέρνησιν όπως δώση αυθωρεί εις τας στρατιωτικές αρχάς τας αναγκαίας διαταγάς ίνα η κατοχή αύτη δυνηθή να πραγματοποιηθή κατά ειρηνικόν τρόπον. Εάν τα ιταλικά στρατεύματα ήθελον συναντήσει αντίστασιν, η αντίστασις αύτη θα καμφθή δια των όπλων και...»

Σήκωσε το βλέμμα προς τον Γκράτσι.

«Όπως ο Λεωνίδα, στρατιώτη!»

Πήγε προς το τασάκι όπου είχε πάντα ένα πουράκι μισοκαμμένο. Αυτή τη φορά το σήκωσε και το άναψε. Φύσηξε τον καπνό σχεδόν μέσα στη μούρη του ιταλιάνου. Ο Γκράτσι ξερόβηξε.

«Λοιπόν, έχουμε πόλεμο!» είπε και έδωσε πίσω το χαρτί στον πρέσβη. Ο Γκράτσι κατάλαβε πως έπρεπε να το πάρει πίσω και το έκανε.

«Υπάρχει ακόμη λίγος χρόνος για να το ξανασκεφτείτε κύριε Πρόεδρε. Σκεφτείτε τη χώρα σας, τον λαό σας, που είναι ακόμη ταλαιπωρημένος από τις κακουχίες του Μεγάλου Πολέμου. Οι πληγές που...»

Τον έκοψε αμέσως και χωρίς περιστροφές.

«Κύριε πρέσβη, γνωρίζετε ότι σας εκτιμώ ιδιαιτέρως. Τα προσβλητικά σας λογίδια τούτη την ώρα νομίζω πως παραείναι περιττά. Θα σας συμβούλευα λοιπόν να σπεύσετε το γρηγορότερο και να ενημερώσετε την κυβέρνηση σας ότι η Ελληνική Κυβέρνησις και ο λαός που τη στηρίζει, απορρίπτει κάθε πρόταση αυτού του σημειώματος και το θεωρεί απαράδεκτο και προσβλητικό. Οπότε, σε αυτήν την περίπτωση, εάν δεν ανακαλεστεί, θα έχουμε πόλεμο. Ελπίζω να έγινα υπέρ του δέοντος σαφής».

Ο Γκράτσι ένοιωσε το έδαφος να φεύγει απ' τα πόδια του. Τούτος ο γέρος πάταγε πολύ πιο σταθερά, από αυτόν που έχει σχεδόν τα μισά του χρόνια. Τελικά, δεν τον ήξερε και τόσο καλά όσο νόμιζε.

Το μόνο που κατόρθωσε να ψελλίσει βάζοντας το χαρτί πίσω στη τσέπη του, ήταν «Τα σέβη μου κύριε Πρόεδρε. Όπως επιθυμείτε. Καλημέρα σας»

«Και μη ξεχνάτε ότι από τη στιγμή αυτή έχετε διορία τριών ωρών να εγκαταλείψετε την Ελλάδα. Αν δεν συμμορφωθείτε, όλο το προσωπικό της πρεσβείας σας καθώς και εσείς προσωπικά, θα τεθείτε υπό κράτησιν. Συντομεύετε λοιπόν.»

Ο Γκράτσι δεν τόλμησε να πεί το παραμικρό. Γύρισε τη πλάτη, κατευθύνθηκε προς τη πόρτα, την άνοιξε και βγήκε κλείνοντας την πίσω του.

Έμεινε για μια στιγμή ακίνητος. Η σκιά του πρέσβη χάθηκε πίσω από το τέρμα του διαδρόμου. Το πουράκι κάπνιζε ανάμεσα στα δάχτυλά του.

Το τηλέφωνο ήταν πάνω στο τραπεζάκι δίπλα στον μεγάλο καναπέ απέναντι του.

Άρπαξε το ακουστικό και σχημάτισε ένα νούμερο.

Ακούστηκε η φωνή του Αρχηγού.

«Εγώ είμαι. Μόλις ο Ιταλός μου έφερε ένα τηλεσίγραφο κι έφυγε από το σπίτι με ένα ΟΧΙ. Είμαστε έτοιμοι;»

«Απολύτως κύριε πρόεδρε. Έχουν σταλεί οι σχετικές διαταγές στα Φρουραρχεία στα σύνορα. Τα Τάγματα προκαλύψεως είναι ήδη επί σκοπόν»

«Καλώς. Ειδοποίησε τους πάντες. Έχουμε υπουργικό συμβούλιο σε μία ώρα»

«Μάλιστα κύριε. Τα σέβη μου».

Κατέβασε αργά το ακουστικό κλείνοντας τη συνδιάλεξη. Κοίταξε έξω από το μεγάλο παράθυρο. Η νύχτα ήταν ακόμη γεμάτη. «Το πιο βαθύ σκοτάδι, είναι λίγο πρίν την αυγή».

Προχώρησε προς το γραφείο του. Έριξε το βλέμμα του πάνω στο εικόνισμα της Παναγιάς. Αυτή τη φορά την ένοιωσε να κρατάει τον μικρό Υιό Της πιο στοργικά από πριν. Στάθηκε για λίγο και επικεντρώθηκε στο βλέμμα Της. Μια σιωπηλή προσευχή χωρίς λόγια ξεχύθηκε. Μόνο με το βλέμμα της μιλούσε.

«Σε σένα τώρα παραδίνω τα ηνία. Εγώ έκανα το χρέος μου. Κάνε κι εσύ το δικό Σου»

Τον διέκοψε ο Τραυλός.

«Είμαστε έτοιμοι κύριε Πρόεδρε»

Του χαμογέλασε μέσα από το μουστάκι του.

«Πάντα έτοιμοι ήμασταν Αρχιφύλακα!... Πάντα έτοιμοι ήμασταν»

Πύρινος Λόγιος

sergioschrys@outlook.com

ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ

[1] **Νταούντ Χότζα**, Τουρκαλβανός ληστοσυμμορίτης με έντονη δράση στην Ήπειρο ως πεμπτοφαλαγγίτης επικεφαλής συμμορίας Τσετών. Ο Χότζα είχε επικηρυχθεί από τις ελληνικές δυνάμεις Ασφαλείας με πλήθος καταδικαστικών αποφάσεων του Κακουργοδικείου Ιωαννίνων για φόνους, ένοπλες ληστείες, απαγωγές κλπ. Όταν ο Χότζα για να αποφύγει τη σύλληψη πέρασε στην Αλβανία, βρέθηκε νεκρός - κατά την άποψη του πρακτορείου ειδήσεων «Stefani» - και κατηγορήθηκε η Ελλάδα για την δολοφονία του. Οι Αλβανικές αρχές τον παρουσίαζαν ως Αλβανό πατριώτη ο οποίος αγωνιζόταν ειρηνικά για τα δικαιώματα των Τσάμηδων της Ηπείρου και ότι η Ελλάδα τον καταζητούσε με πλαστές κατηγορίες επειδή ετίθετο ζήτημα Τσαμουριάς. Επρόκειτο επί της ουσίας για μια καλοστημένη προβοκάτσια εναντίον της Ελλάδας για να ταχθεί και επισήμως η Αλβανία στο πλευρό της Ιταλίας, καθ' ότι πολύ αργότερα και μετά την πτώση Μουσσολίνι το 1943, ο Ιταλός δημοσιογράφος της «Corriere de la Serra» και διωκόμενος από τα γερμανικά SS Giacomo Lobretti, αποκάλυψε ότι η δολοφονία Νταούτ Χότζα διεπράχθη από Αλβανούς αστυνομικούς τη στιγμή που αυτός πάτησε αλβανικό έδαφος κατ' εντολή του Υπουργού Εξωτερικών Γκαλεάτσο Τσιάνο, δικαιώνοντας την ελληνική πλευρά και τους ισχυρισμούς της περί προβοκάτσας.

[2] **Φραντσέσκο Τζιακομόνι**, τοποτηρητής της Ιταλικής Κυβέρνησης στην Αλβανία

[3] **Πιέτρο Μπαντόλιο**, Αρχηγός ΓΕΣ Ιταλίας

[4] **Σεμπασιάνο Μάριο Ροάτα**, Υπαρχηγός Ναυτικών Δυνάμεων της Ιταλίας

[5] **Βισκόντι Πράσκα**, Αντιστράτηγος και οργανωτής της ιταλικής επίθεσης εναντίον της Ελλάδας

[6] Giorgio Rizzo, «Ο Πικρός Πόλεμος - Η Ελληνοϊταλική Σύγκρουση 1940-41», εκδόσεις ΙΔΕΑΤΟΣ (1983)

[7] Ιωάννης Μεταξάς, «Ημερολόγιον», τόμος Δ', έκδοσις ΙΚΑΡΟΣ (1968)

[8] Αλέξανδρος Παπάγος, «Ο Δικός Μου Πόλεμος», τόμος Β', εκδόσεις ΠΝΕΥΜΑ (1958)

[9] **Αλέξανδρος Σακελλαρίου**, Ναύαρχος, Υπαρχηγός ΓΕΝ. Κατηγορήθηκε ανεπισήμως ότι «ενημέρωσε» τον Ιταλό πρέσβη Γκράτσι σε μια εθιμοτυπική συνάντηση τους τον Ιούνιο του 1940 ότι τρία αγγλικά αντιτορπιλικά είχαν σταθμεύσει λίγο έξω από το λιμάνι της Μονεμβασίας (μαρτυρία του δημοσιογράφου, λογοτέχνη και πράκτορα των

Ιταλικών Μυστικών Υπηρεσιών Κούρτζιο Μαλαπάρτε στον Υπουργό Εξωτερικών Γκαλεάτσο Τσιάνο (Giorgio Rizzo, «Ο Πικρός Πόλεμος - Η Ελληνοϊταλική Σύγκρουση 1940-41», εκδόσεις ΙΔΕΑΤΟΣ)

[10] **Κωνσταντίνος Πλατής**, Υποστράτηγος, Υπαρχηγός Α' ΓΕΣ. Ηγείτο ενός «φιλοϊταλικού» τμήματος του στρατού και μερικών υπουργών της Κυβέρνησης, που «συμβούλευε» τον Μεταξά στο να οδηγηθεί η Ελλάδα στο πλευρό του Άξονα και να αποφευχθεί πάση θυσία μια σύγκρουση με μια ένωση υπερδυνάμεων που θα οδηγούσε τη χώρα στην απόλυτη ήττα και εξαθλίωση. Σε αυτή την άτυπη ομάδα, ανήκε και ο μετάπειτα συνθηκολογήσας και πρώτος Κατοχικός Πρωθυπουργός Στρατηγός Τσολάκογλου. Ο Μεταξάς συσκέφθηκε μαζί τους και άκουσε τα επιχειρήματά τους με προσοχή. Δεν έδωσε απάντηση άμεσα, αλλά ...έμμεσα, καθιστώντας τους προσωρινά «αβλαβείς», προκειμένου να «εξαπατήσει» μέσω αυτών τους Ιταλούς (Γιάννης Κορδάτος, «Η μεγάλη Ιστορία της Ελλάδος» (ανανεωμένη), Τόμος 26ος, έκδοση 1987)

[11] **Χαράλαμπος Κατσιμήτρος**, Υποστράτηγος, Διοικητής της 8ης Μεραρχίας στην Ήπειρο. Πολέμησε αληθινά γενναία και συνέβαλε τα μάλα στην τελική επικράτηση των ελληνικών δυνάμεων στο αλβανικό μέτωπο. Το μόνο μελανό του σημείο, η υπουργοποίηση του στην πρώτη κατοχική κυβέρνηση Τσολάκογλου για 4 μήνες (είχε αναλάβει το Υπουργείο Εργασίας), πράγμα που επέσυρε την ατιμωτική καταδίκη του από το Έκτακτο Δικαστήριο Δοσιλόγων με ποινή 5 ετών και 6 μηνών.

[12] Το Πολεμικό Συμβούλιο-μπλόφα που αναφέρει ο Παπάγος και που πράγματι, πίστεψαν οι Ιταλοί. Αναφέρεται και στο βιβλίο του Giorgio Rizzo, «Ο Πικρός Πόλεμος - Η Ελληνοϊταλική Σύγκρουση 1940-41» ως ένα από τα αφηγήματα του σχετικά με τις διαταραγμένες διπλωματικές σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας. Ο Rizzo περιγράφει το ζήτημα ως εξής:

«Σχεδόν όλες οι οδηγίες και τα σχέδια του Γενικού Επιτελείου χαρακτηρίζονταν από ένα πνεύμα τόσο επιφυλακτικό προς τον Ιταλό εχθρό, που είχε γίνει αποδεκτή η εγκατάλειψη του κύριου κορμού της Ηπείρου και η οπισθοχώρηση σε μια πιο ασφαλή γραμμή, πιο νότια και ανατολικά, όλα αυτά, σαφή σημάδια του φόβου απέναντι σε ένα δυνατό εχθρό». Απόψεις που συμμερίζονταν πλήρως ο δικτάτορας Μεταξάς, αλλά που αμφισβήτησε ο στρατηγός Χαράλαμπος Κατσιμήτρος**, που διοικούσε την 8η Μεραρχία στην Ήπειρο, ο οποίος αντιτάχθηκε σε αυτό το ηττοπαθές σχέδιο και κατόρθωσε να το ακυρώσει».

Η περιγραφή του και μόνο δείχνει πως πράγματι οι Ιταλοί είχαν πληροφορηθεί (από τον Πλατή ίσως;) για το παραπλανητικό σχέδιο άμυνας που είχε καταρτιστεί σε εκείνο το Πολεμικό Συμβούλιο και αντί να επιτεθούν με 18 μεραρχίες όπως ήταν το αρχικό σχέδιο, επετέθησαν με 10. Και παρά την απόλυτη υπεροπλία τους, αιφνιδιάστηκαν εξ ίσου απόλυτα από την ελληνική αντίσταση. Το Πολεμικό αυτό Συμβούλιο, το «δανείστηκε» ο Νίκος Φώσκολος για τις ανάγκες του σεναρίου που έγραψε για την ταινία του Ντίνου Δημόπουλου «Κοντσέρτο για Πολυβόλα» με πρωταγωνιστές τους Τζένη Καρέζη, Κώστα Καζάκο, Μάνο Κατράκη και Ανδρέα Μπάρκουλη. Η ταινία αυτή θεωρείται ως η σημαντικότερη παραγωγή του ελληνικού κινηματογράφου με θέμα τα παρασκήνια του ελληνοϊταλικού πολέμου καθώς ο κινηματογραφικός της λόγος είναι εφάμιλλος με παρόμοια πολεμικά/κατασκοπικά θρίλερ ευρωπαϊκών ή χολυγουντιανών παραγωγών. Η παραγωγή είναι της «Φίνος Φίλμ» και τιμήθηκε με τρία κρατικά

βραβεία (Καλύτερης Ταινίας, Σεναρίου και Φωτογραφίας Φεστιβάλ Θεσ/νίκης και ένα διεθνές [Φεστιβάλ Κάρολι-Βάρι]).

[13] Πρόκειται για το σημείωμα που παρέδωσε ο πρέσβης της Ιταλίας Γκράτσι προς τον Ιωάννη Μεταξά και αναφέρεται ένα μικρό μέρος, λογοτεχνική αδεία. Το αυθεντικό κείμενο βρίσκεται αυτούσιο στο «Ημερολόγιο» του Μεταξά (Ιωάννης Μεταξάς, «Ημερολόγιον», τόμος Δ', έκδοσις ΙΚΑΡΟΣ, 1968). Το κείμενο κατατέθηκε στην Ελληνική Λευκή Βίβλο με αριθμό εγγραφής 178.